

Βρυξέλλες, 18.12.2012
COM(2012) 789 final

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Για το περιεχόμενο στην ψηφιακή ενιαία αγορά

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Για το περιεχόμενο στην ψηφιακή ενιαία αγορά

1. Εισαγωγή

Η ψηφιακή οικονομία αποτέλεσε σημαντικό μοχλό ανάπτυξης κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες, και αναμένεται να αναπτυχθεί επτά φορές ταχύτερα από το συνολικό ΑΕΠ της ΕΕ κατά τα προσεχή έτη. Στο διαδίκτυο υπάρχουν νέοι τρόποι παροχής, δημιουργίας και διανομής περιεχομένου και νέοι τρόποι για τη δημιουργία αξίας. Η εμφάνιση νέων επιχειρηματικών μοντέλων που αξιοποιούν τις δυνατότητες του διαδικτύου για παροχή περιεχομένου συνιστά πρόκληση και ευκαιρία για τους δημιουργικούς κλάδους, τους δημιουργούς και τους καλλιτέχνες καθώς και για τους υπόλοιπους φορείς που συμμετέχουν στην ψηφιακή οικονομία. Στο πλαίσιο αυτό, ένας από τους στόχους της Επιτροπής είναι να εξασφαλίσει ότι το δικαίωμα δημιουργού και οι πρακτικές που συνδέονται με το δικαίωμα δημιουργού, όπως η αδειοδότηση, θα συνεχίσουν να εξυπηρετούν τον σκοπό τους σε αυτό το νέο ψηφιακό πλαίσιο.

Το 2010, στο ψηφιακό θεματολόγιό της για την Ευρώπη,¹ η Επιτροπή προσπάθησε να ανοίξει την πρόσβαση σε περιεχόμενο στο πλαίσιο της στρατηγικής της για τη συγκρότηση της σφύζουσας ψηφιακής ενιαίας αγοράς και προσδιόρισε ορισμένες ενέργειες στον τομέα των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Το 2011, στη στρατηγική της για τη διανοητική ιδιοκτησία με τίτλο «Ενιαία αγορά για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας»², η Επιτροπή αναγνώρισε τη στρατηγική σημασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για την ανάπτυξη της ψηφιακής ενιαίας αγοράς. Η στρατηγική επεδίωκε την ανάπτυξη στοχοθετημένων λύσεων που έχουν σχεδιασθεί για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων εμποδίων με τα πλέον κατάλληλα διαθέσιμα εργαλεία, που μπορεί να είναι εμπορικές ή συμβατικές λύσεις, τεχνολογικές λύσεις ή νομοθετική παρέμβαση.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή έχει ήδη λάβει μια σειρά μέτρων, όπως η θέσπιση νέας νομοθεσίας για τα ορφανά έργα και η επικείμενη νομοθετική πρόταση σχετικά με τη συλλογική διαχείριση· μια λύση με συμβατική βάση υπό μορφή μνημονίων συμφωνίας για εξαντλημένα βιβλία και την πρόσβαση σε έργα για άτομα με προβλήματα όρασης· παρέχει, επίσης, στήριξη για την ανάπτυξη τεχνολογικών λύσεων. Επίσης, η Επιτροπή δημοσίευσε πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Στήριξη της πολιτικής για τις ΤΠΕ» του προγράμματος πλαισίου για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (CIP-ICT) 2012, με θέμα «ευρωπαϊκή διαχείριση πληροφοριών για τα δικαιώματα».

Στο σύμφωνο για την ανάπτυξη και την απασχόληση τον Ιούνιο του 2012 οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων υπογράμμισαν, μεταξύ άλλων μέτρων που είναι αναγκαία για τη συγκρότηση μιας εύρυθμα λειτουργούσας ψηφιακής ενιαίας αγοράς μέχρι το 2015, τη σημασία του να εκσυγχρονιστεί το ευρωπαϊκό καθεστώς πνευματικής ιδιοκτησίας και να διευκολυνθεί η αδειοδότηση, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα υψηλό επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συνεκτιμώντας την πολιτιστική πολυμορφία.

¹ COM (2010) 245 τελικό/2

² COM(2011) 287 τελικό

Αν και έχει σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος όσον αφορά την υλοποίηση των δράσεων των σχετικών με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που προσδιορίζονται στο ψηφιακό θεματολόγιο και στη στρατηγική για τη διανοητική ιδιοκτησία, εξακολουθούν να υπάρχουν πολλά που πρέπει να γίνουν προκειμένου να διασφαλιστεί μια αποτελεσματική ενιαία αγορά στον τομέα των δικαιωμάτων δημιουργού.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα εστιάσει τις προσπάθειές της σε δύο παράλληλους άξονες δράσης. Από τη μία πλευρά, θα συμπληρώσει τις τρέχουσες προσπάθειές της για επανεξέταση και εκσυγχρονισμό του νομοθετικού πλαισίου της ΕΕ για τα δικαιώματα δημιουργού.

Παράλληλα, η Επιτροπή θα επιχειρήσει να αντιμετωπίσει ορισμένα θέματα για τα οποία είναι αναγκαία και εφικτή η ταχεία πρόοδος. Έτσι, η Επιτροπή θα αρχίσει έναν διαρθρωμένο διάλογο με τα ενδιαφερόμενα μέρη, που θα έχει ως καθορισμένο στόχο την επίτευξη, έως το τέλος του 2013, πρακτικών λύσεων καθοδηγούμενων από τη βιομηχανία για τα ζητήματα αυτά, χωρίς να θίγεται η περαιτέρω δημόσια πολιτική δράση, συμπεριλαμβανόμενης της μεταρρύθμισης της νομοθεσίας, κατά περίπτωση. Με την επωνυμία «Αδειοδότηση στην Ευρώπη», η διαδικασία αυτή θα επιδιώξει να αξιοποιηθεί το δυναμικό και να διερευνηθούν τα πιθανά όρια καινοτόμων λύσεων αδειοδότησης και τεχνολογικών λύσεων στην πορεία για να καταστούν η νομοθεσία και οι πρακτικές της ΕΕ για τα δικαιώματα δημιουργού κατάλληλες για την ψηφιακή εποχή.

2. Διαρθρωμένος διάλογος με τα ενδιαφερόμενα μέρη

Η «Αδειοδότηση στην Ευρώπη» θα περιλαμβάνει τέσσερα παράλληλα σκέλη εργασιών, με σκοπό την εξεύρεση αποτελεσματικών λύσεων βασισμένων στην αγορά, χωρίς να θίγεται η πιθανή ανάγκη για δράση δημόσιας πολιτικής. Για το λόγο αυτό, οι συμμετέχοντες θα είναι ενεργοί εκπρόσωποι των κατόχων δικαιωμάτων, των φορέων αδειοδότησης, των εμπορικών και μη εμπορικών χρηστών προστατευόμενου περιεχομένου, καθώς και των τελικών χρηστών του διαδικτύου. Η διαδικασία θα ξεκινήσει με μια αρχική συνεδρίαση ολομέλειας στις αρχές του 2013 και θα συγκροτηθούν ομάδες εργασίας, οι οποίες θα προωθήσουν τις εργασίες και θα υποβάλουν σχετικές αναφορές στα μέσα του προγράμματος (τον Ιούνιο) και τελικές εκθέσεις το τέταρτο τρίμηνο του 2013. Η διαδικασία καλύπτει τα θέματα που αναφέρονται στη συνέχεια. Οι ειδικές λεπτομέρειες για τις εργασίες σε κάθε τομέα θα πρέπει να θεωρείται ότι έχουν ενδεικτικό χαρακτήρα.

(i) Διασυνοριακή πρόσβαση και φορητότητα των υπηρεσιών

Στόχος της Επιτροπής είναι η ενίσχυση της διασυνοριακής επιγραμμικής πρόσβασης και της διασυνοριακής «φορητότητας» του περιεχομένου. Προκειμένου να υπάρξουν οφέλη από τις νέες εξελίξεις, όπως το «υπολογιστικό νέφος», θα πρέπει επίσης να διευκολυνθεί η διασυνοριακή νόμιμη πρόσβαση σε περιεχόμενο και υπηρεσίες αποθηκευμένα βάσει τεχνικών υπολογιστικού νέφους. Οι πάροχοι υπηρεσιών που ενδιαφέρονται για την παροχή των υπηρεσιών τους στους καταναλωτές σε ολόκληρη την ΕΕ πρέπει να βεβαιωθούν ότι έχουν κατοχυρώσει όλα τα απαραίτητα δικαιώματα στο κράτος μέλος στο οποίο επιθυμούν να παρέχουν υπηρεσίες. Είναι δυνατή τόσο η πολυεδαφική αδειοδότηση όσο και η αδειοδότηση σε ένα μόνον έδαφος, ανάλογα με τον τομέα, τον πάροχο των υπηρεσιών και τον κάτοχο των δικαιωμάτων. Ωστόσο, η διανομή περιεχομένου συχνά περιορίζεται σε ένα ή λίγα κράτη μέλη (π.χ. χρησιμοποιώντας τεχνικές γεωγραφικής δέσμευσης [«geo-blocking»]),

εφόσον οι πάροχοι υπηρεσιών (επιγραμμικές πλατφόρμες) ή οι κάτοχοι δικαιωμάτων επιλέγουν να επιβάλλουν περιορισμούς στις διασυνοριακές πωλήσεις.

- Αυτό το σκέλος των εργασιών αναμένεται ότι θα προσδιορίσει τις κύριες κατηγορίες των περιορισμών στη διασυνοριακή πρόσβαση και την φορητότητα ανά τομέα (λαμβάνοντας υπόψη ορισμένες πτυχές των απαντήσεων της διαβούλευσης για την πράσινη βίβλο του 2011 για τη διαδικτυακή διανομή οπτικοακουστικών έργων στην ΕΕ) και τις κύριες αιτίες πίσω από αυτούς τους περιορισμούς. Σε αυτή τη βάση θα πρέπει να γίνει απολογισμός των τρεχουσών πρωτοβουλιών της βιομηχανίας και να βρεθούν συγκεκριμένες λύσεις για την προώθηση της πολυμεταμεσικής πρόσβασης.

(ii) Περιεχόμενο που δημιουργούν οι χρήστες και αδειοδότηση για μικρής κλίμακας χρήστες προστατευόμενου υλικού

Στόχος της Επιτροπής είναι να ενισχυθεί η διαφάνεια και να εξασφαλιστεί ότι οι τελικοί χρήστες έχουν μεγαλύτερη σαφήνεια όσον αφορά τις θεμιτές και τις αθέμιτες χρήσεις προστατευόμενου υλικού και ευκολότερη πρόσβαση σε νόμιμες λύσεις. Περιεχόμενο που δημιουργείται από τους ίδιους τους χρήστες καλύπτεται συχνά από κάποια μορφή αδειοδότησης εκ μέρους των κατόχων των δικαιωμάτων, σε εταιρική σχέση με ορισμένες πλατφόρμες. Ωστόσο, η κλίμακα και η κάλυψη αυτών των αδειών δεν είναι διαφανής για τον τελικό χρήστη. Επιπλέον, οι ρυθμίσεις αυτές δημιουργούν δικαιώματα και υποχρεώσεις για τους συμβατικούς εταίρους, αλλά δεν παρέχουν απαραίτητα ασφάλεια δικαίου στους τελικούς χρήστες. Παράλληλα, οι μικρής κλίμακας χρήστες περιεχομένου, όπως οι μικρές εταιρείες οι οποίες επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν ορισμένες εικόνες ή μουσική στους δικτυακούς τόπους τους, αντιμετωπίζουν μεγάλες δυσκολίες προκειμένου να προσδιορίσουν τον τρόπο με τον οποίο θα αποκτήσουν άδειες για χαμηλής αξίας χρήσεις του προστατευόμενου περιεχομένου.

- Αυτό το σκέλος των εργασιών αναμένεται ότι θα προσδιορίσει τον βαθμό στον οποίο το περιεχόμενο που δημιουργείται από τους ίδιους τους χρήστες είναι αδειοδοτημένο σε σχετικές πλατφόρμες, και θα προσδιορίσει τον τρόπο με τον οποίο θα διασφαλιστεί ότι οι τελικοί χρήστες ενημερώνονται σχετικά με το τι είναι θεμιτή και τι είναι αθέμιτη χρήση στο διαδίκτυο.
- Επιδίωξη του θα πρέπει να είναι να διασφαλίσει ότι οι τελικοί χρήστες επωφελούνται από ευκολότερη πρόσβαση σε προστατευόμενο υλικό και από μεγαλύτερη σαφήνεια σχετικά με το τι είναι θεμιτές και τι είναι αθέμιτες χρήσεις του προστατευόμενου υλικού. Για το σκοπό αυτό, οι εργασίες θα πρέπει να προσδιορίσουν το εύρος και την έκταση των πρωτοβουλιών χορήγησης άδειας «με ένα κλικ» στην ΕΕ, να επεξεργαστούν λύσεις για την επέκταση της ανάπτυξης και της διασύνδεσης των εν λόγω πρωτοβουλιών και να διερευνήσουν τη σκοπιμότητα της αδειοδότησης ή τους κατάλληλους όρους – π.χ. τη δυνατότητα ελεύθερων αδειών.

(iii) Οπτικοακουστικός τομέας και ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς

Στόχος της Επιτροπής είναι να διευκολύνει την κατάθεση και την επιγραμμική προσβασιμότητα κινηματογραφικών ταινιών στην ΕΕ τόσο για εμπορικούς σκοπούς όσο και για μη εμπορικές πολιτιστικές και εκπαιδευτικές χρήσεις. Εξακολουθεί να είναι δύσκολο για τους παρόχους επιγραμμικών υπηρεσιών να αναπτύσσουν καταλόγους ευρωπαϊκών ταινιών για επιγραμμική διάθεση, ιδίως εκείνων που είναι «εκτός διανομής», δηλαδή έργων για τα

οποία οι κάτοχοι των δικαιωμάτων είτε είναι απρόθυμοι, είτε δεν είναι σε θέση να τα εκμεταλλευθούν σε εξατομικευμένη βάση: Μπορεί να είναι δύσκολο να διαπιστωθεί η ύπαρξη των ταινιών ή μπορεί να είναι περίπλοκη και χρονοβόρα η αποσαφήνιση των δικαιωμάτων. Τα ιδρύματα κινηματογραφικής κληρονομιάς θεωρούν επίσης ότι η τρέχουσα κατάσταση σε ορισμένα κράτη μέλη δεν τους επιτρέπει να εκπληρώνουν την αποστολή δημοσίου συμφέροντος που τους έχει ανατεθεί.

- Αυτό το σκέλος των εργασιών θα πρέπει να εντοπίσει επιτυχημένες συνεργατικές λύσεις για τη βελτίωση της δυνατότητας ανακάλυψης και της επιγραμμικής διαθεσιμότητας οπτικοακουστικών έργων, ιδίως εκείνων που έχουν αποσυρθεί από την κυκλοφορία σε εθελοντική βάση. Θα πρέπει να προτείνει απτές λύσεις για τη διάδοση ορθών πρακτικών σε όλη την ΕΕ, τόσο για εμπορικούς όσο και για μη εμπορικούς σκοπούς.
- Θα πρέπει να διατυπωθούν συστάσεις όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να εξασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη παρέχουν επαρκές πεδίο ενεργειών με πρακτικό τρόπο ώστε τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς να μπορούν να «αναπαράγουν» ή να «μετατρέπουν τον μορφότυπο» αρχειακού υλικού προκειμένου να το ψηφιοποιήσουν για σκοπούς διαφύλαξης.

(iv) Άντληση κειμένων και δεδομένων

Στόχος της Επιτροπής είναι να προωθήσει την αποδοτική χρήση της άντλησης κειμένων και δεδομένων κειμένου και εξόρυξης δεδομένων (text and data mining/TDM) για σκοπούς επιστημονικής έρευνας. Σήμερα για την TDM απαιτούνται συμβατικές συμφωνίες μεταξύ χρηστών (π.χ. συνήθως ερευνητικά ιδρύματα) και κατόχων δικαιωμάτων (π.χ. εκδότες επιστημονικών περιοδικών) προκειμένου να καθοριστούν οι λεπτομέρειες για την τεχνική πρόσβαση στα σχετικά σύνολα δεδομένων.

- Αυτό το σκέλος των εργασιών αναμένεται ότι θα προσδιορίσει το επίπεδο της ζήτησης για πρόσβαση για σκοπούς TDM σε επίπεδο ΕΕ για άντληση κειμένων επιστημονικών εκδόσεων και υποκείμενων δεδομένων για ερευνητικούς σκοπούς, και κατάλληλα μέσα για την κάλυψη αυτής της ζήτησης. Θα πρέπει να εξετάσει τις δυνατότητες και τα ενδεχόμενα όρια των τυποποιημένων μοντέλων αδειοδότησης, καθώς και να αξιολογήσει την καταλληλότητα και την εφικτότητα των τεχνολογικών πλατφορμών για τη διευκόλυνση της πρόσβασης για TDM.

Εκτός από αυτούς τους τομείς, κατά τη διάρκεια του 2012 το ζήτημα των **τελών για την αναπαραγωγή αντιγράφων ιδιωτικής χρήσης** αποτέλεσε αντικείμενο διαδικασίας διαμεσολάβησης στον κλάδο, που προωθήθηκε από την Επιτροπή και είναι υπό την ηγεσία του πρώην Επιτρόπου κ. António Vitorino. Ο κ. Vitorino αναμένεται να υποβάλει έκθεση σχετικά με το θέμα αυτό στις αρχές του επόμενου έτους, η οποία θα περιλαμβάνει μια σειρά συστάσεων. Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή θα συναγάγει συμπεράσματα ως προς τα κατάλληλα μέτρα παρακολούθησης για τις συγκεκριμένες συστάσεις, συμπεριλαμβανομένης της περαιτέρω συμμετοχής των ενδιαφερομένων που θα συμβάλουν στην εξεύρεση λύσεων που θα είναι κατάλληλες για τις μελλοντικές συνθήκες και φιλικές προς την εσωτερική αγορά.

3. Αναθεώρηση του πλαισίου των δικαιωμάτων δημιουργού

Παράλληλα, η Επιτροπή θα ολοκληρώσει την εν εξελίξει αναθεώρηση του πλαισίου της ΕΕ για τα δικαιώματα δημιουργού, βάσει μελετών της αγοράς, καθώς και εκτίμησης των επιπτώσεων και σύνταξης σχεδίων νομικών κειμένων, με σκοπό τη λήψη απόφασης το 2014

σχετικά με την ενδεχόμενη κατάθεση των προτάσεων νομοθετικής μεταρρύθμισης που θα προκύψουν. Θα πρέπει να εξεταστούν τα ακόλουθα στοιχεία: εδαφικότητα στην εσωτερική αγορά· εναρμόνιση, περιορισμοί και εξαιρέσεις στα δικαιώματα δημιουργού στην ψηφιακή εποχή· κατακερματισμός της αγοράς της ΕΕ για δικαιώματα δημιουργού και, τέλος, ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να βελτιωθεί η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα της επιβολής των δικαιωμάτων ενώ παράλληλα θα υποβοηθείται η νομιμότητά του στο ευρύτερο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του καθεστώτος για τα δικαιώματα δημιουργού.

4. Συμπέρασμα

Κατά την επόμενη διετία, η Επιτροπή θα συνεχίσει τις εργασίες της για ένα σύγχρονο πλαίσιο για τα δικαιώματα δημιουργού, που θα εξακολουθεί να είναι κατάλληλο για τον σκοπό του και θα επιδιώκει την προώθηση καινοτόμων πρακτικών στην αγορά, ώστε να εξασφαλίζεται αποτελεσματική αναγνώριση και αμοιβή για τους κατόχους δικαιωμάτων· την παροχή βιώσιμων κινήτρων για τη δημιουργικότητα, την πολιτιστική πολυμορφία και την καινοτομία· την αύξηση των δυνατοτήτων επιλογής και το άνοιγμα της πρόσβασης σε νόμιμες προσφορές από τελικούς χρήστες· την παροχή δυνατοτήτων για την εμφάνιση νέων επιχειρηματικών μοντέλων· και την αποτελεσματικότερη συμβολή στην καταπολέμηση των παράνομων προσφορών και της πειρατείας.

Η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι ο διάλογος μεταξύ των ενδιαφερομένων μπορεί να λειτουργήσει ως εκκολαπτήριο για καινοτόμες λύσεις επωφελείς για όλους τους ενδιαφερομένους. Οι λύσεις αυτές είναι ζωτικής σημασίας για την προώθηση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς και της πολιτικής της ΕΕ στον τομέα του πολιτισμού και για την συμπλήρωση των εργασιών που βρίσκονται σε εξέλιξη για την εφαρμογή του ψηφιακού θεματολογίου, τον εκσυγχρονισμό των δικαιωμάτων δημιουργού στην ενιαία αγορά και την επιτυχή εφαρμογή των προγραμμάτων MEDIA και Culture.